

**GÜVEN ARALIKLARI ve
İSTATİSTİKSEL ANLAMLILIK**

**Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Biyoistatistik Anabilim Dalı**

Kestirim

- Pratikte kitle parametrelerinin doğrudan hesaplamak olanaklı değildir. Bunun yerine herhangi bir kitle parametresi, elde edilen örneklem istatistiğinden kestirilir.
- Kestirim nokta tahmini (ortalama, oran gibi) ya da aralık tahmini (%95 güvenle ortalamanın içinde bulunacağı aralık) biçiminde yapılabilir.

Nokta Tahmini

- Bilinmeyen bir kitle parametresini tahmin etmek için kullanılan örnek istatistiğine **tahmin edici** denir.
- Bir tahmin edicinin tek bir değerle ifade edilmesine ise **nokta tahmini** denir.
  - Kitle ortalaması μ 'nün tahmin edicisi $\bar{X}$
  - Kitle varyansı σ^2 'nin tahmin edicisi S^2 birer nokta tahminidir.

Aralık Tahmini

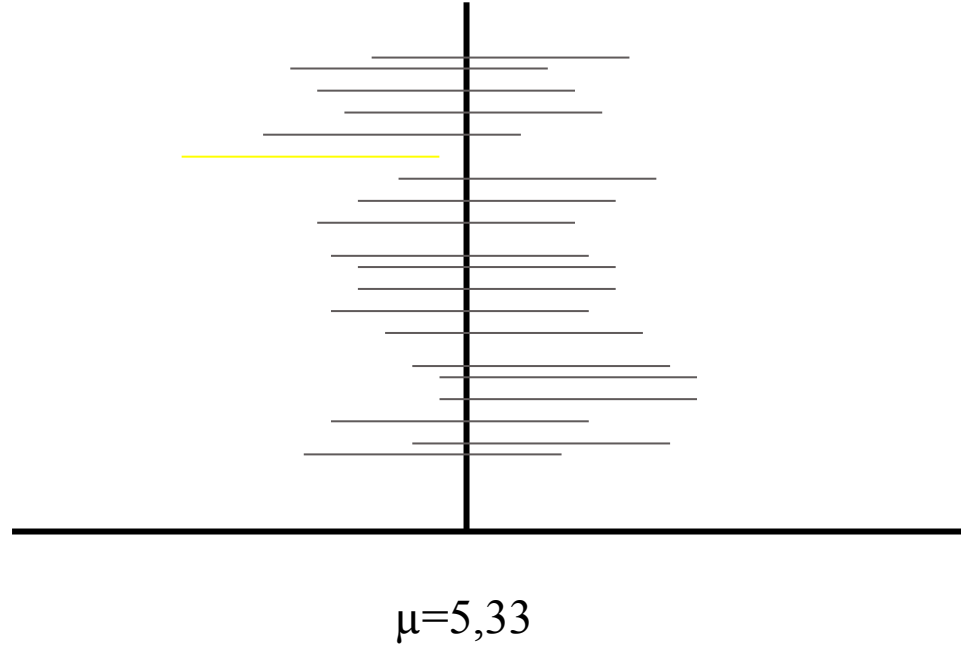
- Bir parametrenin aralık tahmini, parametreyi tahmin etmek için kullanılan değerleri içeren bir aralıktır.
- Nokta tahmini kullanılarak hesaplanır.
  - $10 \leq \mu \leq 40$
  - $2 \leq \sigma^2 \leq 3$
  - $0.20 \leq P \leq 0.30$

Güven Aralığı

- Bilinmeyen kitle parametresinin belli bir olasılıkla içinde bulunacağı rasgele iki sınırdır.
- Güven sınırlarından küçük olanına **alt güven sınırı**, büyüğüne ise **üst güven sınırı** denir.

- Örneğimizde 20 mümkün örneklem seçilebilir. Bu örneklemelerin %95'inden (19 örneklemden) elde edilen güven aralıkları μ 'yü içerir, %5'i içermez.

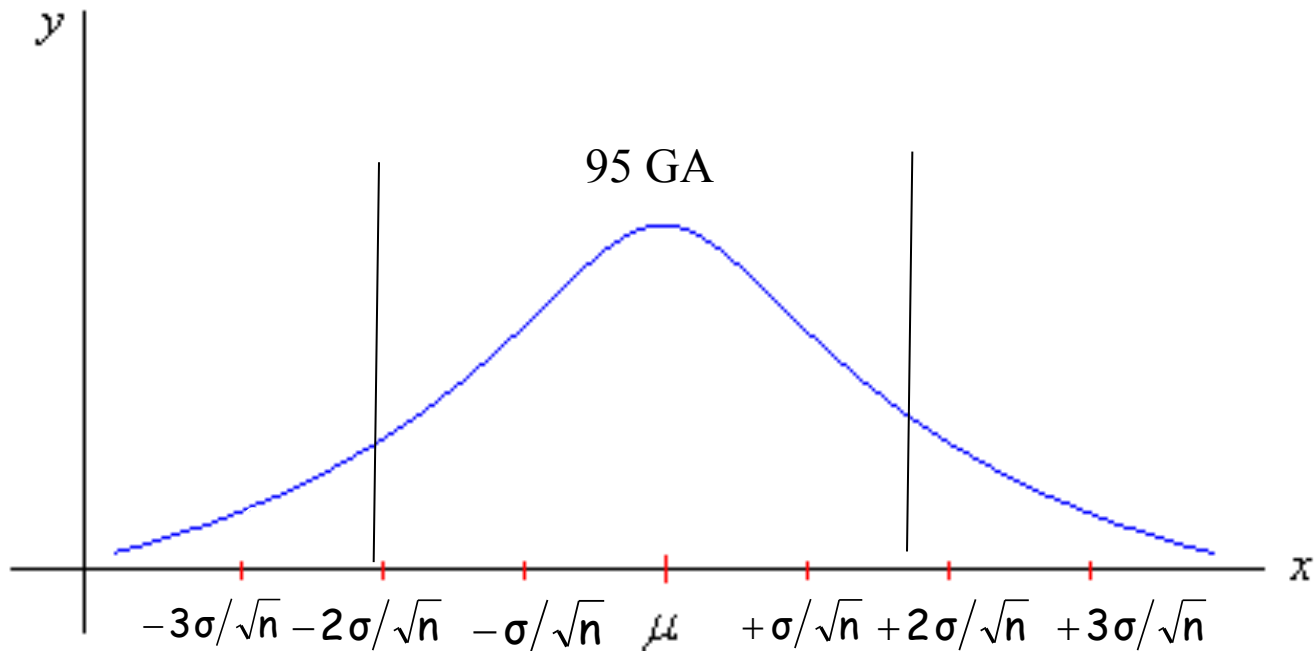

Güven Düzeyi

- Bir kitle parametresinin belirli bir güven aralığında olmasının ihtimalini verir.
- $(1 - \alpha)$ ile gösterilir.
- α : anlamlılık düzeyi
- Yaygın olarak kullanılan güven düzeyleri ;
  - %99 ($\alpha = 0.01$)
  - %95 ($\alpha = 0.05$)
  - %90 ($\alpha = 0.10$)

Kitle Ortalamasının Güven Aralığı

$$\bar{x} - Z_{1-\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \leq \mu \leq \bar{x} + Z_{1-\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

- Uygulamada kitle standart sapmasını bilmediğimiz için bilinmeyen kitle ortalamasının güven sınırları aşağıdaki gibi belirlenir.

$$\bar{X} - t_{(n-1; \alpha/2)} \frac{s}{\sqrt{n}} \leq \mu \leq \bar{X} + t_{(n-1; \alpha/2)} \frac{s}{\sqrt{n}}$$

Örnek 1:

Akut miyokard enfarktüs tanısı almış 100 erkekten elde edilen ortalama kolesterol düzeyi 240 mg/dl, standart sapması da 40 mg/dl olarak bulunmuş olsun. Örneklemin çekildiği kitlenin ortalaması hakkında kestirim yapılmak istenirse;

$$n = 100$$

$$\bar{x} = 240$$

$$\sigma = 40$$

Bu örnek için

$$\bar{x} \pm 1,96 \times s_{\bar{x}}$$

$$240 \pm 1,96 \frac{40}{10} \Rightarrow 240 \pm 7,84$$

$$232,16 \leq \mu \leq 247,84$$

Bilinmeyen kitle ortalaması % 95 olasılıkla 232,16 ile 247,84 arasında yer almaktadır.

19 :

	kollesterol	var
--	-------------	-----

1	203,59	
---	--------	--

2	238,51	
---	--------	--

3	228,98	
---	--------	--

4	225,58	
---	--------	--

5	165,76	
---	--------	--

6	169,32	
---	--------	--

7	227,31	
---	--------	--

8	305,36	
---	--------	--

9	232,54	
---	--------	--

10	227,32	
----	--------	--

11	226,38	
----	--------	--

12	193,59	
----	--------	--

13	297,09	
----	--------	--

14	205,12	
----	--------	--

15	222,10	
----	--------	--

16	168,59	
----	--------	--

17	179,04	
----	--------	--

18	280,52	
----	--------	--

19	269,40	
----	--------	--

20	269,36	
----	--------	--

- Reports
- Descriptive Statistics**
- Tables
- Compare Means
- General Linear Model
- Generalized Linear Models
- Mixed Models
- Correlate
- Regression
- Loglinear
- Classify
- Data Reduction
- Scale
- Nonparametric Tests
- Time Series
- Survival
- Multiple Response
- Missing Value Analysis...
- Complex Samples
- Quality Control
- ROC Curve...

- Frequencies...
- Descriptives...
- Explore...**
- Crosstabs...
- Ratio...
- P-P Plots...
- Q-Q Plots...

	var	var	var
--	-----	-----	-----

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

19 :

	kollesterol
1	203,59
2	238,51
3	228,98
4	225,58
5	165,76
6	169,32
7	227,31
8	305,36
9	232,54
10	227,32
11	226,38
12	193,59
13	297,09
14	205,12
15	222,10
16	168,59
17	179,04
18	260,52
19	269,40

Explore

Dependent List:
kollesterol

Factor List:

Label Cases by:

Display
 Both Statistics Plots

Statistics... Plots... Options...

OK Paste Reset Cancel Help

Descriptives

		Statistic	Std. Error
kollesterol	Mean	240,0000	4,00000
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound 232,1600 Upper Bound 247,8400	
	5% Trimmed Mean	233,6393	
	Median	230,1507	
	Variance	1657,441	
	Std. Deviation	40,00000	
	Minimum	144,30	
	Maximum	333,86	
	Range	189,56	
	Interquartile Range	62,62	
	Skewness	,049	,241
	Kurtosis	-,492	,478

Örnek 2:

Bir araştırmacı 1 aylık erkek bebeklerde vücut ağırlığı ortalamasını belirlemek için 100 bebek incelemiş ve ortalamayı 4300 gr, varyansı 350 olarak bulmuştur. Buna göre kitle ortalamasının %95 güven aralığını bulunuz.

$$4300-1.96 \times 35 < \mu < 4300+1.96 \times 35$$

$$4231,4 < \mu < 4368,6$$

4231,4 ve 4368,6 aralığının kitle ortalamasını içeren aralıklardan biri olma olasılığı 0,95'tir.

Kitle Oranının Güven Aralığı

Bir araştırmacı 100 ürtikerli hastada Anti HCV'ye bakmış ve 10 hastada bulunduğunu saptamıştır. Ürtikerli hastalarda Anti HCV'ye ilişkin %95 Güven aralığını bulunuz.

n=100
Olay=10
p=0,10

$$p - Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{pq}{n}} \leq P \leq p + Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{pq}{n}}$$

$$0,10 - 1,96 \sqrt{\frac{0,10 * 0,90}{100}} \leq P \leq 0,10 + 1,96 \sqrt{\frac{0,10 * 0,90}{100}}$$

$$0,07 \leq P \leq 0,13$$

$$\%7 \leq P \leq \%13$$

%7-%13 aralığı %95 güvenlilikle bilinmeyen kitle oranını içermektedir.

İstatistiksel Anlamlılık

- İstatistiksel anlamlılık bir kararın önemli olma derecesini gösterir.
- Tıpta klinik ve istatistiksel anlamlılık birbirinden farklılık gösterir.
- Bir bulgunun klinisyen açısından önemli olması için hipotez testi sonucunda istatistiksel anlamlılığının bulunmasının yanı sıra klinik anlamlılığı da tartışılır.
- Bir bulgunun istatistiksel anlamlılığının derecesi p değeri ile gösterilirken klinik anlamlılık için genellikle etki büyüklüğü veya güven aralığı tahminleri kullanılır.

P değeri

- P değeri bir olasılık değeri olup , H_0 hipotezi doğru iken gözlenen değerlere bağlı olarak hipotezin reddedilme olasılığı olarak tanımlanır.
- Sağlık bilimlerindeki çalışmalar için genelde 0,05'ten küçük bir p değeri anlamlılık için yeterli sayılmaktadır.
- SPSS paket programında p değeri Sig. kısaltması ile verilmektedir.